

Izvještaj o novčanim tokovima

Doc. dr. sc. Hrvoje Perčević

Izvještaj o novčanim tokovima

- Temelji se na novcu i novčanim ekvivalentima
- Prikazuje tokove novca i novčanih ekvivalenata
- Sposobnost subjekta za ostvarivanje pozitivnog novčanog toka
- Okvir – MRS 7

Definicija novca i novčanih ekvivalenata prema MRS 7

- **Novac** – novac u blagani i depoziti po viđenju
- **Novčani ekvivalenti** – kratkotrajna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati u poznate iznose novca i podložna su beznačajnom riziku promjena vrijednosti
- **Novčani tokovi** – priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata

Svrha izvještaja o novčanom toku

- procjena sposobnosti poduzeća da ostvari budući čisti novčani tok;
- da omogući ocjenu sposobnosti poduzeća da ispuni svoje obveze vjerovnicima, isplati dividende te da se ocjene potrebe poduzeća za vanjskim financiranjem;
- da se omogući ocjena uzroka zbog kojih se razlikuje neto dobit od čistog novčanog toka te da omogući povezivanje novčanih primitaka i novčanih izdataka;
- da se omogući procjena učinaka novčanog toka te raznih nenovčanih investicijskih i financijskih aktivnosti tijekom razdoblja na financijski položaj poduzeća

Sadržaj izvještaja o novčanom toku

- Prikaz novčanih primitaka, izdataka i novčanog toka od:
 1. Poslovnih aktivnosti
 2. Investicijskih aktivnosti
 3. Financijskih aktivnosti

Poslovne aktivnosti

- Aktivnosti primarno usmjerene na proizvodnju i prodaju proizvoda i robe te pružanje usluga
- Glavne aktivnosti koje stvaraju prihod subjekta i druge aktivnosti, osim investicijskih i financijskih aktivnosti
- Kratkotrajna imovina – kratkoročne obveze

Novčani tok od poslovnih aktivnosti (MRS 7, točka 14.)

- a) novčani primici od prodaje roba i pružanja usluga;
- b) novčani primici od tantjema, naknada, provizija i drugi primici;
- c) novčane isplate dobavljačima za isporučenu robu i pružene usluge;
- d) novčane isplate zaposlenicima i za račun zaposlenih;
- e) novčani primici i novčane isplate osiguravajućeg društva za premije i odštetne zahtjeve, anuitete i druge police osiguranja;
- f) novčane isplate ili povrati poreza na dobit, osim ako se ne mogu posebno identificirati kao financijske i investicijske aktivnosti, i
- g) novčani primici i isplate prema ugovorima koji služe za poslovne ili trgovačke svrhe

Investicijske aktivnosti

- Stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu novčani ekvivalenti
- Ulaganje i prodaja dugotrajne imovine (vlasnički i dužničku vrijednosni papiri, odobreni krediti, nematerijalna i materijalna imovina)
- Dugotrajna imovina

Novčani tok od investicijskih aktivnosti (MRS 7, točka 16)

- a) novčane isplate za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine
- b) novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine;
- c) novčane isplate za stjecanje vlasničkih i dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničke pothvate
- d) novčani primici od prodaje vlasničkih ili dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničkim pothvatima;
- e) novčani predujmovi i zajmovi dani drugim strankama;
- f) novčani primici od otplate predujmova i zajmova koji su dani trećim strankama;
- g) novčane isplate za buduće ugovore, terminske ugovore, ugovore s opcijom i kompenzacijske ugovore; i
- h) novčani primici od budućih ugovora, terminskih ugovora, ugovora s opcijom i kompenzacijskih ugovora

Financijske aktivnosti

- Aktivnosti koje imaju za posljedicu promjenu veličine i sastava glavnice i dugova subjekta
- Emisija i otkup vlastitih dionica
- Isplata dividendi
- Zaduživanje subjekta (kredit, emisija obveznica) i povrat dugova subjekta
- Kapital i dugoročne obveze

Novčani tok od financijskih aktivnosti (MRS 7, točka 17.)

- a) novčani primici od izdavanja dionica ili drugih instrumenata glavnice;
- b) novčane isplate vlasnicima za stjecanje ili iskup dionica subjekta;
- c) novčani primici od izdavanja zadužnica, zajmova, pozajmica, obveznica, hipoteka i druge kratkoročne ili dugoročne posudbe;
- d) novčane otplate posuđenih iznosa; i
- e) novčane otplate najmoprimca za smanjenje nepodmirene obveze koja se odnosi na financijski najam

Kamate i dividende

- MRS 7 nije precizno definirao novčane primitke i izdatke za kamate i dividende
- Novčani tokovi od kamata i dividendi moraju se odvojeno objaviti
- Mogu se klasificirati u poslovne, investicijske ili financijske aktivnosti – dosljedna klasifikacija
- US GAAP konkretno definira novčane tokove od kamata i dividendi:
 - Primici i izdaci od kamata → poslovna aktivnost
 - Primici od dividendi → poslovna aktivnost
 - Isplata dividendi → financijska aktivnost

Kamate i dividende prema Pravilniku o strukturi i sadržaju FI

- Primljene kamate i dividende – INVESTICIJSKA AKTIVNOST
- Izdaci za kamate – POSLOVNA AKTIVNOST
- Izdaci za dividende – FINANCIJSKA AKTIVNOST

Metode sastavljanja izvještaja o novčanom toku

1. Direktna metoda
2. Indirektna metoda
 - MRS 7 stimulira primjenu direktne metode

Direktna metoda

- Objavljuje glavne skupine bruto novčanih primitaka i bruto novčanih izdataka
- Pruža informacije korisne za procjenu budućih novčanih tokova
- Iskazuje glavne vrste novčanih primitaka i izdataka od poslovnih aktivnosti i novčani tok

PODUZEĆE "ABC" dd
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU (direktna metoda)
01. 01. do 31.12. 200x.

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI:		
novčani primici od naplate potraživanja od kupaca	500	
novčani primici od naplate u gotovini	100	
novčani izdaci za plaćanje obveza dobavljačima za sirovine i razne usluge	(200)	
novčani izdaci za isplate plaća zaposlenima	<u>(100)</u>	
novac ostvaren iz poslovanja	300	
novčani izdaci za kamate	(50)	
novčani izdaci za poreze (na dobit, na dohodak i PDV)	<u>(100)</u>	
novac prije izvanrednih stavki		150
novčani primici od naknade šteta od osiguranja za poplavu i potres		<u>20</u>
NOVČANI TOK OD POSLOVNE AKTIVNOSTI	170	
 B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI		
novčani izdaci za stjecanje dionica	(30)	
novčani izdaci za kupnju opreme i građevinskih objekata	(120)	
novčani primici od prodaje opreme i građevinskih objekata		200
novčani primici od prodaje dionica i obveznica	70	
novčani primici za dividende	50	
novčani primici od kamata za plasmane	<u>20</u>	
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	190	
 C. FINANCIJSKE AKTIVNOSTI		
novčani primici od emisije dionica	400	
novčani primici od emisije obveznica	200	
novčani primici od primljenih kredita	150	
novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	(250)	
novčani izdaci za otplatu obveza za financijski lizing	(50)	
novčani izdaci za otkup trezorskih dionica	(20)	
novčani izdaci za isplate dividendi	<u>(10)</u>	
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	420	
 ČISTI NOVČANI TOK (A + B+ C)	<u>780</u>	
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	100	
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA		880
POVEĆANJE (SMANJENJE) NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA	780	

Indirektna metoda

- Neto dobit se svodi na novčani tok od poslovnih aktivnosti korigiranjem za učinke:
 1. Prihoda i rashoda koji ne rezultiraju novčanim tokovima
 - amortizacije dugotrajne imovine, vrijednosna usklađenja, nerealizirane tečajne razlike...
 2. Prihoda i rashoda koji se odnose na investicijske i financijske aktivnosti
 - prihodi i rashoda od prodaje dugotrajne imovine, prihoda i rashoda od udjela u povezanim društvima
 3. Promjene radnog kapitala
 - povećanje ili smanjenje zaliha, potraživanja i obveza;

Indirektna metoda

Neto dobit (gubitak)

- + Amortizacija materijalne imovine
- + Amortizacija nematerijalne imovine
- + Amortizacija diskonta na emitirane obveznice
- Amortizacija premije na emitirane obveznice
- + Rashodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- Prihodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- + Smanjenje potraživanja od kupaca iz poslovnih aktivnosti
- Povećanje potraživanja od kupaca iz poslovnih aktivnosti (uključujući potraživanja za kamate i dividende)
- + Smanjenje zaliha
- Povećanje zaliha
- + Povećanje obveza dobavljačima kao i drugih obveza kao što su odgođena plaćanja, obveze za plaće i nadnice, obveze za carine i poreze, obveze za kamate (isključujući obveze za dividende koje su uključene u financijske aktivnosti)
- Smanjenje obveza dobavljačima sirovina, materijala i roba i unaprijed plaćenih troškova (aktivnih vremenskih razgraničenja) npr. unaprijed plaćeno osiguranje, najamnina, reklama i sl.
- + Smanjenje ulaganja u pridružena društva (rashodi po metodi udjela)
- Povećanje ulaganja u pridružena društva (prihodi po metodi udjela)
- = Novčani tok od poslovnih aktivnosti

Slobodni novčani tokovi

- Slobodni novčani tok 1

- Novčani tok od poslovnih aktivnosti kojim se održava postojeći kapacitet (poslovna sposobnost)
- Dodatne investicije, servisiranje duga i isplata dividendi
- $SNT\ 1 = NTPA - Ki$

- Slobodni novčani tok 2

- Novčani tok od poslovnih aktivnosti kojim se povećava poslovna sposobnost
- Servisiranje duga i isplate dividendi

$$SNT\ 2 = NTPA + NITIA$$

Primjer

Bruto bilanca 01. 01. 200x. do 31. 12. 200x.

Br. kta	Naziv konta - (pozicija)	POČETNO STANJE		PROMET U TOKU GODINE		UKUPNI	PROMET	SALDO
		Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje
021	Oprema	17.000	-	2.000	-	19.000	-	19.000
029	Ispravak vrijednosti	-	11.500	-	500	-	12.000	
044	Ulaganje u vrijednosne papire	14.000	-	-	1.000	14.500	1.000	13.000
100	Žiroračun	11.500	-	11.500	-	23.000	-	23.000
120	Potraživanja od kupaca	13.000	-	69.000	64.500	82.500	17.500	17.500
220	Dobavljači u zemlji	-	12.000	53.000	55.000	53.000	67.000	-
261	Obveze za porez iz dobiti	-	-	-	2.625	-	2.625	-
660	Roba u skladištu	19.000	-	44.000	47.000	63.000	47.000	16.000
701	Troškovi razdoblja	-	-	11.500	11.500	11.500	11.500	-
710	Nabavna vrijednost prodane robe	-	-	47.000	47.000	47.000	47.000	-
761	Prihodi od prodaje robe	-	-	69.000	69.000	69.000	69.000	-
790	Razlika prihoda i rashoda	-	-	10.500	10.500	10.500	10.500	-
910	Dionički kapital - nom.	-	17.000	-	2.000	-	19.000	-
930	Zadržani dobiti	-	19.000	-	-	-	19.000	-
936	Neto dobit	-	-	-	7.875	-	7.875	-
940	Obveza za dugoročno kreditiranje	-	15.000	1.000	-	1.000	15.000	-
Ukupno		74.500	74.500	318.500	318.500	393.000	393.000	76.500

Primjer – indirektna metoda

Neto dobit	7.875
+ Obveze za porez na dobit	2.625
Dobit prije poreza	10.500
+ Amortizacija	500
- Povećanje potraživanja	(4.500)
+ Povećanje kratkor. obveza	2.000
+ Smanjenje zaliha robe	3.000
= <u>Novčani tok iz poslovnih aktivnosti</u>	<u>11.500</u>

Primici od prodaje VP	1.000
Izdaci za opremu	(2.000)
<u>Novčani tok iz investicijskih aktivnosti</u>	<u>(1.000)</u>
Primici od emisije dionica	2.000
Izdaci za dugoročni kredit	(1.000)
<u>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</u>	<u>1.000</u>
<u>Čisti novčani tok</u>	<u>11.500</u>

Slobodni novčani tokovi

- $SNT\ 1 = NTPA - K_i (\sim Am)$
- $SNT\ 1 = 11.500 - 500$
- $SNT\ 1 = 11.000$

- $SNT\ 2 = NTPA + NTIA$
- $SNT\ 2 = 11.500 - 1.000$
- $SNT\ 2 = 10.500$

Primjer - direktna metoda

Sastavljanje Izvještaja o novčanom toku "X" d.d. Izvještaj o novčanom toku od 01. 01. 1999. do 31. 12. 1999. (direktna metoda)

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od naplate potraživanja	64.500	
2.	Novčani izdaci za plaćene obveze dobavljačima	(53.000)	
	Novčani tok od poslovnih aktivnosti		11.500

B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od prodaje dugotrajnih ulaganja	1.000	
2.	Novčani izdaci za nabavku opreme	(2.000)	
	Novčani tok od investicijskih aktivnosti		(1.000)

C. FINANCIJSKE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od emisije dionica	2.000	
2.	Novčani izdaci za otplatu dijela glavnice	(1.000)	
	Novčani tok od finansijskih aktivnosti		1.000

ČISTI NOVČANI TOK (A + B + C) 11.500

NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA 11.500

NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA 23.000

POVEĆANJE (SMANJENJE) NOVCA 11.500

Primjer 2.

- Trgovačko društvo Z dd na kraju 200x. ostvarilo je dobit prije poreza u iznosu od 470000 kn. Na temelju podataka iz bilance, izvještaja o dobiti i bruto bilance utvrđeni su sljedeći podaci:
- uloženo je u dionice 65000 kn, uloženo je u obveznice 24000 kn, povećane su obveze dobavljačima za troškove energije za 12000 k, povećana su potraživanja od kupaca za prodane proizvode 32000 kn, smanjene su zalihe gotovih proizvoda 25000 kn, plasirano je u obliku kredita 45000 kn, plaćene su obveze dobavljačima za nabavljenu opremu 24000 kn, naplaćeno je potraživanje za prodani poslovni prostor 90000 kn, primljen je od banke dugoročni kredit u iznosu 220000 kn, otplaćena je glavnica kratkoročnog kredita 70000 kn, isplaćene su dividende u iznosu 125000 kn, amortizacija dugotrajne materijalne imovine iznosi 45000 kn.
- Sastavite izvještaj o novčanom toku.

Primjer 2. – indirektna metoda

Dobit prije poreza	470.000
+ Amortizacija	45.000
- Povećanje potraživanja	(32.000)
+ Smanjenje zaliha	25.000
+ Povećanje obveza	12.000
NOVČ. TOK OD POSL. AKT.	520.000

Prodani posl. prostor	90.000
- Ulaganja u dionice	(65.000)
- Ulaganja u obveznice	(24.000)
- Odobreni kredit	(45.000)
- Nabavljena oprema	(24.000)
NOVČ. TOK OD INV. AKT.	(68.000)

Primjer 2. – indirektna metoda

Primljeni dugor. kredit	220.000	
- Otplata kratk. kredita	(70.000)	
- Isplata dividendi	(125.000)	
NOVČANI TOK OD FINAN. AKT.	25.000	
ČISTI NOVČANI TOK		477.000

Primjer 3

Za 200x.- poslovni subjekt Y d.d. iskazao je dobit prije poreza od 95 000 kn. Troškovi amortizacije promatranog razdoblja su 22 000 kn, povećanje zaliha 25 000 kn, smanjenje obveza dobavljačima 13 000 kn, uloženo je u dionice drugih poduzeća 14 000 kn, emitirane su dionice te je uplaćeno na žiro račun 120 000 kn, vraćeno je s osnove primljenih kredita 5 000 kn od čega su kamate 1 000 kn, isplaćene su dividende 3 000 kn, odobren je kredit drugom poduzeću 26 000 kn, dužnik je vratio s osnove kredita 4 000 kn od čega su kamate 1 000 kn. Potrebno je sastaviti izvještaj o novčanom toku.

Dobit prije poreza	95.000
+ Amortizacija	22.000
- Povećanje zaliha	(25.000)
- Smanjenje obveza	(13.000)
- Izdaci za kamate	(1.000)
<u>Novčani tok iz poslovnih aktivnosti</u>	<u>78.000</u>

Primici od povrata kredita	3.000
Primici od kamata	1.000
Izdaci za dionice	(14.000)
Izdaci za dani kredit	(26.000)

Primici od emisije dionica	120.000
Otplata kredita	(4.000)
Isplata dividendi	(3.000)
<u>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</u>	<u>113.000</u>

Čisti novčani tok 155.000

SNT 1 = 78.000 – 22.000 = 56.000

SNT 2 = 78.000 – 36.000 = 42.000

PRIMJER 4.

U 20x1. godini poslovni subjekt XY ostvario je dobit prije poreza u iznosu od 120.000 kn. Na temelju podataka iz bruto bilance utvrđeno je sljedeće:

obračunata je amortizacija dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 12.000 kn

vrijednosno usklađenje zaliha sirovina i materijala iznosi 10.000 kn

dobici od prodaje dugotrajne materijalne imovine su 30.000 kn

primici od prodaje dugotrajne materijalne imovine su 20.000 kn

prihodi po osnovi svođenja financijske imovine na fer vrijednost su 10.000

prihodi od kamata su 8.000 kn

primici po osnovi kamata su 5.000 kn

prihodi od udjela u dobiti pridruženog društva su 4.000 kn

prihodi od dividendi su 2.000

izdaci za dividende su 3.000 kn

potraživanja su smanjena za 30.000 kn

povećane su kratkoročne obveze za 20.000 kn

zalihe su povećane za 7.000 kn.

Potrebno je sastaviti izvještaj o novčanom toku. Početno stanje novca iznosi 25.000 kn.

Dobit prije poreza	120.000
+ Amortizacija dugotrajne materijalne imovine	12.000
+ Vrijednosno usklađenje zaliha sirovina i materijala	10.000
- Dobici od prodaje dugotrajne materijalne imovine	(30.000)
- Prihodi od svođenja financijske imovine na fer vrijednost	(10.000)
- Prihodi od kamata	(8.000)
- Prihodi od udjela u dobiti pridruženog društva	(4.000)
- Prihodi od dividendi	(2.000)
+ Smanjenje potraživanja	30.000
+ Povećanje kratkoročnih obveza	20.000
- Povećanje zaliha	(7.000)
NOVČANI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	131.000
Primici od prodaje dugotrajne materijalne imovine	20.000
Primici od kamata	5.000
NOVČANI TOK IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI	25.000
Izdaci za dividende	(3.000)
NOVČANI TOK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(3.000)
ČISTI NOVČANI TOK	153.000
NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA	25.000
NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA	178.000

Bilješke

- Objava računovodstvenih politika
- Objava informacija koje nisu objavljene u ostalim izvještajima
- Detaljna razrada pojedinih stavki iz ostalih izvještaja
- Dodatne informacije

Primjer bilješki

- RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA “ABC” d.d. za 200x.
- **Bilješka A: Značajne računovodstvene politike**
- Bilješka B : Izvještaj (informacije) o promjeni računovodstvenih politika
- Bilješka C: Nepredviđeni događaji
- Bilješka D: Zalihe
- Bilješka E: Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina
- Bilješka F: Ulaganja u pridružene kompanije
- Bilješka G: Struktura dioničke glavnice
- Bilješka H: Struktura dugoročnih obveza
- Bilješka I: Informacije po segmentu
- Bilješka J: Povezane stranke
- Bilješka K: Financijski pokazatelji
- Bilješka L: Stjecanje i prodaja podružnica
- Bilješka M: Ostale potrebne informacije za objavljivanje uz financijske izvještaje